

Manufaa ya kilimo cha maboga

'Ni chakula, na gharama za ulimaji wake ni nafuu'

**Na: Mwandishi wa
Ukulima wa Kisasa**

MABOGA ni zao la chakula ambalo hulimwa katika sehemu nyingi nchini Tanzania, lakini kwa kiasi kidogokidogo sana, aghalabu huwa linapandwa katika mashamba ya mahindi.

Maboga huliwa baada ya kupikwa, na majani yake machanga hupikwa na kutumiwa kama mboga. Katika nchi za Ulaya maboga hutumiwa katika chakula kitiwacho 'pumpkin pie'.

Twaweza kusema kuwa maboga ni mojawapo ya mazao ya chakula ambayo yanastahili kulimwa kwa wingi (katika mashamba makubwa); na ni zao ambalo linaweza kuuzwa sokoni.

Wataalam wa kilimo wanasema kuwa zao hili linaweza kusitawi katika sehemu nyingi nchini, kuanzia mwambao wa pwani hadi sehemu za bara katika mwinuko wa meta 1,300 kutoka usawa wa bahari.

Kuna aina nyingi za maboga, ambazo zinatofautiana kwa umbile, ukubwa, na rangi. Hata hivyo, aina zinazoonekana kwa wingi nchini ni pamoja na Flat Boer, Queensland Blue, na Green Hubbard.

Mkulima akitaka kulima zao hili katika shamba kubwa itampasa kutafuta mbegu za aina ya maboga anayoipenda. Mbegu hizo azipande shambani kwa nafasi ya sentimeta 60 kutoka shimo hadi shimo jingine, na sentimeta 110 kutoka safu hadi safu nyingine. Katika kila shimo apande mbegu 2 au 3.

Miche ikisha kuchipua na kufikia urefu wa sentimita 10 hadi 15, aipunguze idadi yake kwa kung'oa baadhi ya miche na kubakiza miwili-miwili au mmoja-mmoja.

Shamba linahitaji kupaliliwa

mapema magugu yaanzapo kuota, na kazi hii inaweza kufanywa kwa safari mbili tu. Tahadhari ichukuliwe ili mimea isikatwe au kuharibiwa wakati wa kupalilia.

Iwapo udongo hauna rutuba ya kutosha, mkulima yampasa kutia shambani mbolea ya samadi, au mbolea za viwandani za NPK au TSP wakati wa kupanda mbegu.

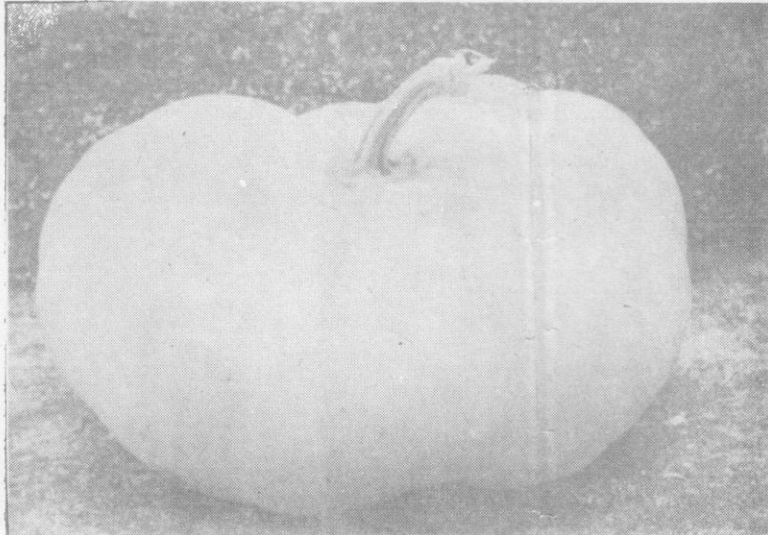
WADUDU: Mafunza (maggots) yanayozaliwa na inzi waitwao Curcubita Flies, husababisha maboga kuoza. Mkulima anaweza kuwaepuka wadudu hao kwa kunyunyizia dawa ya Malathion wakati mimea ya maboga imeanza kutoa maua.

UGONJWA: Ugonjwa uitwao Downy Mildew husababisha

majani ya maboga kukauka, na wakati mwingine mmea wote unaweza kufa. Mkulima anaweza kuudhibiti ugonjwa huu kwa kunyunyizia dawa ya Dithiocarbamate.

Maboga hukomaa katika muda wa miezi 4 au 5, lakini uchumaji wa majani yake kwa ajili ya mboga unaweza kuanza wakati mimea imeanza kutoa maua.

Baadhi ya maboga huvunwa wakati yameishakomaa kiasi cha kutosha, yaani wakati ngozi yake imekuwa ngumu sana; na maboga mengine huvunwa kabla hayajakomaa sana. Kila mmea una uwezo wa kuzaa maboga 4 au 5, na kila boga linaweza kuwa na uzito wa kilo 2 kwa wastani.

Boga aina ya Flat Boer.

Kutoa bidhaa nje ya nchi siyo rahisi

Na: Alfred Magembe

MKULIMA akitaka kusafirisha bidhaa zake nchi za nje kwa

ajili ya kuuza, atakumbana na matatizo mengi ambayo kila mfanya biashara hupambana nayo, kwani mkulima huyo aki-

(Inaendelea Uk. 13)